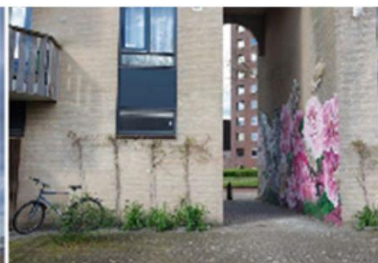
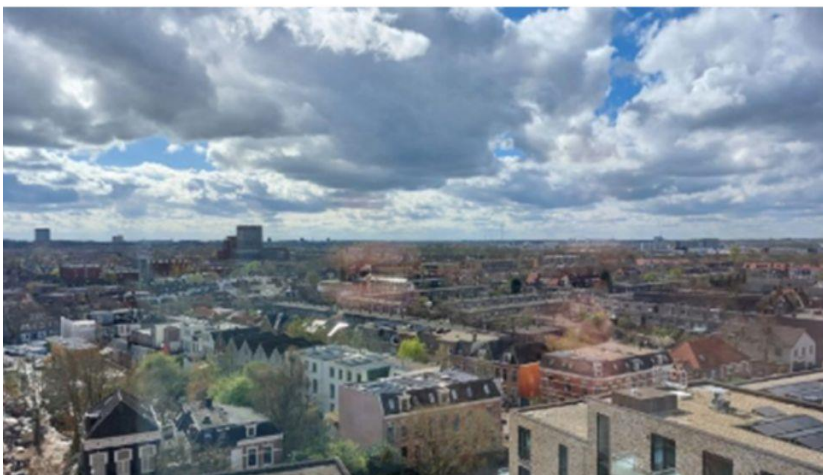

GRIFFIOEN | WATERKWARTIER

Naar een duurzaam wijknetwerk

Griffioen: Naar een duurzaam wijknetwerk in Waterkwartier

Eindverslag actieonderzoek

Lectoraat Organisatie van Zorg en Dienstverlening, HAN University of Applied Sciences

Nijmegen, 19-12-2024

Opdrachtgever: ZZG Zorggroep en Netwerk Nonna

Auteurs:

Ellen van Wijk

Noortje van Duijnhoven

Contact:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Lectoraat.ozd@han.nl

Copyright:

Alle rechten voorbehouden. Uit deze uitgave kan vrijelijk worden geciteerd, mits met bronvermelding. De resultaten van dit onderzoek graag als volgt citeren: Van Wijk, E. & Van Duijnhoven, N., (2024). *Griffioen: Naar een duurzaam wijknetwerk in Waterkwartier*. HAN University of Applied Sciences.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Het doel van het actieonderzoek.....	3
3.	Plan van aanpak en werkwijze	4
4.	Plaats en doelbepaling	5
5.	De bouwstenen van het ABCD model	6
6.	De Wijkkeners	7
6.1	Opstart van De Wijkkeners van Oud-West	7
6.2	Het ontwikkelingsproces.....	7
6.3	De activiteiten.....	7
6.4	Resultaten van het wijkverkennen in het ABCD-model.....	10
6.5	Resultaten voor het wijkverbinden middels de Wijkkeners	11
7.	De netwerkbijeenkomsten.....	12
7.1	De eerste netwerkbijeenkomst	12
7.2	De tweede netwerkbijeenkomst	13
7.3	Resultaten van de netwerken in het ABCD-model	14
8.	Geleerde lessen.....	15
9.	Conclusies	18
	Referenties	19

1. Inleiding

Voor u ligt de eindrapportage van het project 'Griffioen: naar een duurzaam wijknetwerk in het Waterkwartier'. Griffioen is een samenwerkingsverband van de organisaties: BUUR, Riverland Healthcentre, Sterker sociaal werk en ZZG zorggroep en heeft de ambitie om samen met wijkinwoners verder te bouwen aan verbindingen in de wijk Waterkwartier. Zij doet dit vanuit de visie dat een duurzaam informeel wijknetwerk bijdraagt aan de leefbaarheid in het Waterkwartier en uiteindelijk ook aan het langer fijn wonen en leven in de wijk op hogere leeftijd. Griffioen wil als samenwerkingsverband hiermee een stevige verankering creëren in de buurt en een verbindende functie vervullen. Tegelijkertijd zien we dat de wijk Waterkwartier een diversiteit kent aan inwoners en geven veel mensen aan dat de onderlinge verbondenheid de afgelopen jaren minder is geworden. Uit onderzoek van de gemeente Nijmegen (2023) blijkt dat de helft van de ouderen in de wijk zich soms of vaak eenzaam voelt.

Verschillende onderzoeken laten zien dat sociale netwerken een belangrijke rol spelen in gezondheidsgerelateerd gedrag en gezond ouder worden. Een krachtig informeel wijknetwerk kan bijdragen aan het vormgeven van die informele zorg en daarmee aan een inclusieve en veerkrachtige samenleving (Kennisplatform Inclusief Samenleven, 2024). De rol van inwoners in het informele wijknetwerk blijft vooralsnog vaak beperkt tot meedenkend in de nieuwe ontwikkelingen.

Vanuit de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en Netwerk Nonna is van september 2023 tot en met januari 2024 verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om wijkinwoners van het Waterkwartier actief te verbinden met elkaar en met Griffioen en daarmee naar het creëren van een informeel wijknetwerk. In deze periode is gestart met het vormen van een netwerk van wijkinwoners ('wijkkenners') en zijn hun wensen, motieven en behoeften in kaart gebracht. De ambitie van het onderzoeksproject 'Naar een duurzaam wijknetwerk in Waterkwartier' is het verder uitbouwen van het netwerk van inwoners en hun onderlinge verbindingen verstevigen. Er is geëxperimenteerd met verschillende vormen van het werken aan deze onderlinge verbindingen en hier zijn lessen uit geleerd (zie H4 Plaats- en doelbepaling).

Dit onderzoeksrapport beschrijft een participatief actieonderzoek, uitgevoerd door het Lectoraat Organisatie van Zorg en Dienstverlening van de HAN in nauwe samenwerking met buurtverbinder Marlies van Schelven (Griffioen), dat onderzoekt hoe een duurzaam wijknetwerk vormgegeven kan worden. Het doel is om inzicht te krijgen in werkzame elementen en strategieën die bijdragen aan een effectief en betrokken netwerk van inwoners en zorgpartners.

2. Het doel van het actieonderzoek

Griffioen heeft de ambitie om samen met wijkinwoners verder te bouwen aan verbindingen in de wijk Waterkwartier, vanuit de visie dat een duurzaam wijknetwerk (bestaande uit formele en informele actoren die zich langdurig willen verbinden) bijdraagt aan de leefbaarheid in het Waterkwartier en uiteindelijk ook aan het uitstellen van WLZ-zorg en daarmee aan de houdbaarheid van de gezondheidszorg. Het doel van het actieonderzoek is ook het in beeld krijgen wat werkzame factoren zijn bij het vormgeven en versterken van het wijknetwerk. Vanuit deze doelstelling staat de volgende hoofdvraag centraal:

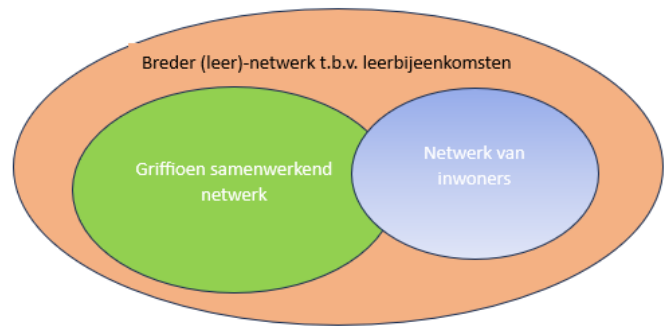
Hoe kan een duurzaam wijknetwerk worden vormgegeven dat gebruik maakt van talenten in de wijk waarmee bijgedragen wordt aan de leefbaarheid in het Waterkwartier?

Om dit goed in beeld te krijgen, focust dit onderzoek zich op de volgende twee deelvragen:

- Wat is er nodig om het netwerk van inwoners verder te vormen en te ontwikkelen en de juiste mensen hierbij te betrekken? Wat werkt hierbij wel en wat niet?

- Hoe krijgt ieder netwerk lid op den duur een passende positie en rol, waarbij talenten en bekwaamheden van inwoners en professionals zoveel mogelijk worden benut?

Vanuit Netwerk Nonna en de HAN is vóór de start van dit actieonderzoek al begonnen met het opstarten van een netwerk van buurtinwoners die het belangrijk vinden dat mensen in de wijk elkaar leren kennen en omkijken naar elkaar. Om dit netwerk te kunnen ondersteunen en te kunnen laten groeien, richt dit actieonderzoek zich ook op netwerken van professionals die werkzaam zijn in de wijk, vanuit Griffioen en vanuit andere organisaties, zoals Buur, Bindkracht10, Sterker, Riverland Healthcenter, Talis en Portaal.

3. Plan van aanpak en werkwijze

De gehanteerde onderzoeksbenadering is een participatief actieonderzoek (PAO). Bij PAO staat enerzijds evaluatie en monitoring centraal en anderzijds het gezamenlijk leren, ontwikkelen, veranderen en toepassen. Dit gebeurt in co-creatie met inwoners, professionals en andere relevante actoren. Er is gebruik gemaakt van de Practice Development Approach en de daarmee verbonden PD-DOEN systematiek (Munten et al, 2013).

Voor dit onderzoek is nauw samengewerkt met de buurtverbinder van Griffioen. Zij speelt een cruciale rol in het leggen van verbindingen met wijkbewoners. Tijdens dit onderzoek is gekozen voor de volgende acties:

1. Plaats- en doelbepaling: Startgesprek met de samenwerkingspartners van Griffioen om de plaats- en doelbepaling zoals deze uit het verkennende onderzoek van 2023 (HAN-NONNA) naar voren is gekomen vast te stellen.
2. Faciliteren van bijeenkomsten van de Wijkkenners. Hierbij sturen we actief op het verder vormgeven van dit netwerk door met elkaar focus af te spreken en overzichtelijke acties met snelle resultaten te faciliteren (DOEN).
3. Adviseren/faciliteren/ondersteunen van de buurtverbinder op het uitbreiden van het netwerk van inwoners.
4. Gesprekken met verschillende stakeholders die actief zijn in de wijk (om het hele netwerk te onderzoeken en in kaart te brengen) (OPEN staan voor nieuwe inzichten).
5. Organiseren van drie leerbijeenkomsten in het wijknetwerk en schil van relevante andere actoren voor het Griffioen-netwerk. (EVALUEREN EN LEREN).
6. Ondersteunen van acties met kennis uit wetenschappelijke- en praktijkgerichte literatuur (OPEN staan voor nieuwe inzichten).
7. Alle acties leiden tot dataverzameling om bij te dragen aan kennisontwikkeling en beantwoording van de vragen. De dataverzameling komt voort uit observaties, bijwonen van gesprekken, testen van interventies of methodieken en uit de reflectie en leerbijeenkomsten. Netwerkpartners van Griffioen zijn hierbij medeonderzoeker en de dataverzameling vindt plaats in co-creatie (NIEUWE RONDE).

De PDDOEN-cyclus

- P:** Plaatsbepaling. Wie moeten we in het proces betrekken en hoe bekijken we onze huidige situatie? Op welke onderwerp gaan we ons richten?
- D:** Doelbepaling. Waar willen we met elkaar naar toe, wat is daarvoor nodig en hoe krijgen we al doende zicht of we op koers liggen?
- Do:** Doen: We voeren de acties uit en testen ze.
- O:** Open blijven staan voor nieuwe inzichten. Zijn er nieuwe ontwikkelingen die van belang zijn voor het proces en zo ja, hoe kunnen die meegenomen worden? Ook dagelijkse evaluatie is belangrijk. Hoe gaat het? Moeten we de koers bijstellen?
- E:** Evalueren. Wat hebben we geleerd en bereikt en wat is hiervan de betekenis voor het vervolg?
- N:** Nieuwe ronde, nieuwe kansen. Is het zaak om het plan te continueren, aan te passen of gaan we ons richten op een ander onderwerp?

Figuur 1 PD Doen cyclus (Munten et al, 2013)

4. Plaats en doelbepaling

Dit onderzoek bouwt voort op de resultaten van het verkennende actieonderzoek, uitgevoerd door de HAN in opdracht van Netwerk Nonna van 2023 (Van Duijnhoven et al, 2024). Griffioen was één van de zes proeftuinen in dit project en tijdens dit onderzoek is een start gemaakt met het wijkverkennen en is de groep Wijkkenners opgericht. De belangrijkste uitkomsten van dit verkennende onderzoek zijn hieronder samengevat.

Wijkverkennen is bouwen vanaf de grond af en vergt continu onderhoud: nieuwe mensen betrekken, deelnemers motiveren, aanhaken, etc.

Energie genereren is belangrijk: aanhaken op datgene wat men drijft, waar met energie van krijgt, blij van wordt is dat wat werkt.

De wijkkenners willen ruimte voor eigen ideeën. Meeveren met eigen ideeën en daarin niet te veel sturen werkt goed.

Het lijkt belangrijk om niet alleen te WIJKverkennen, maar ook te BUURTverkennen. Met een buurt bedoelen we een deel van de wijk, een groepje straten dat bij elkaar hoort.

Breng initiatieven die er al zijn in beeld en sluit er zo veel mogelijk bij aan.

Wijkkenners nemen deel vanuit duidelijke persoonlijke motieven, verlies deze niet uit het oog.

Figuur 2: 4V Model van Netwerkvorming (HAN, 2020).

Concreet dragen deze inzichten bij aan het vormgeven en verdiepen van het netwerk van Griffioen van fase 1 naar fase 2 en 3 in het 4V-model van Netwerkvorming (figuur 2).

<https://www.han.nl/projecten/2021/succesvol-samenwerken-in-wijknetwerken/index.xml> .

Hiervoor is het belangrijk om niet alleen met inwoners maar ook met netwerkpartners (zoals Bindkracht10, Talis en Gemeente Nijmegen) dit netwerk verder vorm te geven, zodat er meer samenwerking ontstaat ten dienste van de leefbaarheid van het Waterkwartier.

Zoals eerder benoemd heeft Griffioen de ambitie om samen met wijkinwoners verder te bouwen aan dit netwerk van verbindingen in de wijk Waterkwartier, vanuit de visie dat een duurzaam wijknetwerk (bestaande uit formele en informele actoren die zich langdurig willen verbinden) bijdraagt aan de leefbaarheid in het Waterkwartier en daarmee ook aan een gezond leven voor de inwoners. Tijdens de startbijeenkomst met het team van Griffioen is deze ambitie besproken. Met dit actieonderzoek onderzoeken we wat werkt in het bouwen aan verbindingen van dit netwerk in de wijk, door relaties op te bouwen, door te achterhalen wat er leeft, door uit te proberen, door te evalueren en te reflecteren en weer verdere acties te ondernemen.

5. De bouwstenen van het ABCD model

Voor de benaderingswijze van inwoners is gebruik gemaakt van het **Asset-Based Community Development (ABCD)**-model. Het ABCD-model is een benadering die gemeenschappen versterkt door uit te gaan van bestaande capaciteiten, talenten, en middelen (assets) in plaats van te focussen op problemen of tekorten. Een uitgangspunt van dit model is dat inwoners zelf de leiding hebben in het proces. Zij bepalen de richting, prioriteiten en acties op basis van hun kennis van de gemeenschap en hun eigen mogelijkheden. Professionals spelen vooral een ondersteunende rol, waarbij ze de inwoners faciliteren in het benutten van hun eigen kracht en netwerken (Huygen & Fortuin, 2016, Oranjefonds).

De kernprincipes zijn:

1. **Inwoners als leidraad:** Het betrekken van inwoners is essentieel. Dit vraagt om directe aanwezigheid in de buurt en het leggen van contacten met actieve inwoners. Zeggenschap ligt bij de inwoners, bijvoorbeeld via participatieprocessen of kleine subsidies voor initiatieven die de gemeenschap versterken.
2. **Focus op relaties:** Goede verbindingen binnen de gemeenschap zijn cruciaal. Dit omvat de relaties tussen inwoners onderling, tussen inwoners en lokale netwerken, en tussen netwerken en instanties. Opbouwwerkers spelen hierin een sleutelrol als brug tussen verschillende groepen.
3. **Talentbenadering:** Inwoners worden aangemoedigd hun vaardigheden en kennis in te zetten. Door inwoners te ondersteunen in het benutten van hun 'capabilities', kan een omgeving ontstaan waarin iedereen, ongeacht achtergrond of omstandigheden, een passende rol in het netwerk kan vinden. Dit draagt niet alleen bij aan de leefbaarheid van de wijk, maar ook aan een gevoel van eigenaarschap en betrokkenheid onder de inwoners (Nussbaum, 2011).
4. **Plekgebonden aanpak:** Elk gebied vraagt om maatwerk dat aansluit bij de specifieke kenmerken van de buurt en haar inwoners. Het model houdt rekening met de uitdagingen en kansen in verschillende gemeenschappen.
5. **Inclusiviteit:** Het vergroten van de diversiteit en het versterken van inclusieve netwerken draagt bij aan de veerkracht van een gemeenschap. Het betrekken van moeilijk bereikbare groepen is daarbij een belangrijke uitdaging.

Door het ABCD-model te gebruiken, wordt een gemeenschap niet alleen sterker, maar ook duurzamer, doordat inwoners het eigenaarschap nemen over hun buurt en betrokken blijven bij verbeteringen (Huygen & Fortuin, 2016).

In de volgende hoofdstukken worden de resultaten beschreven langs de twee lijnen van activiteiten van dit actieonderzoek:

- De Wijkkenners
- De netwerkbijeenkomsten

In beide lijnen zijn de kernprincipes van ABCD terug te vinden.

6. De Wijkkenners

Centraal in dit onderzoeksproject staan De Wijkkenners. De Wijkkenners is een groep actieve inwoners van het Waterkwartier, die het belangrijk vinden dat er nieuwe verbindingen ontstaan in de wijk. Vanuit het Nonna-project (TITEL) is deze groep opgestart in oktober 2023 en vanaf maart 2024 gecontinueerd binnen dit onderzoeksproject.

6.1 Opstart van De Wijkkenners van Oud-West

In september 2023 is het idee van de Wijkkenners ontstaan: een groep wijkinwoners die samen praten over en activiteiten uitvoeren voor het versterken van de gemeenschapskracht in de wijk. Via de contacten van de buurtverbinder van Griffioen zijn enkele wijkinwoners actief benaderd of zij willen deelnemen aan de Wijkkenners. Dit betrof wijkinwoners die verschillen in achtergrond en netwerk, maar die wel bekend zijn om hun actieve rol in de wijk en/of hun grote netwerk in de wijk. In oktober 2023 is gestart met de eerste bijeenkomst van de Wijkkenners en uiteindelijk zijn de Wijkkenners gedurende de startfase van dit project vier keer bij elkaar geweest. De bijeenkomsten kenmerken zich door dynamiek, delen, elkaar ruimte geven om elkaars ervaringen in te brengen, op zoek gaan naar waar kansen en energie in zitten en het delen van zorgen die men heeft ten aanzien van het wonen in Waterkwartier.

6.2 Het ontwikkelingsproces

Het netwerk van Wijkkenners is sinds oktober 2023 geleidelijk gegroeid en sindsdien elke maand samengekomen. In het begin was het zoeken naar een geschikte vorm en samenstelling. Vanaf januari 2024 kreeg het netwerk meer structuur en vorm, met een groeiend aantal deelnemers. Het tijdstip verschoof van de avond naar de middag, waardoor andere inwoners gemakkelijker konden aanhaken. Het aantal deelnemers groeide door persoonlijke expliciete uitnodigingen van de buurtverbinder, maar ook doordat deelnemers anderen meenamen. Uiteindelijk is er een redelijk vaste kern van acht inwoners en de buurtverbinder ontstaan, met daarbij een aantal extra inwoners dat af en toe aanhaakt.

De onderlinge verbinding is afgelopen jaar merkbaar steviger geworden. In het begin kon men soms wat aftasten als er een nieuw lid aanwezig was. Naarmate de tijd vorderde werd ook de acceptatie en daarmee de onderlinge verbinding steviger. In het voorjaar ontstond er een appgroep van de Wijkkenners en de buurtverbinder. Deze wordt enerzijds ingezet om mensen voor te bereiden op een activiteit of praktisch om een datum te prikken. Anderzijds zien we ook dat de Wijkkenners iets tussendoor met elkaar delen. Door de appgroep is er ook tussen de bijeenkomsten soms verbinding.

Deelnemer	Start	Structurele deelname?
T	Nov '23	Ja
L	Jan '24	Ja
S	Jan '24	Ja
C	Mar '24	Nee
A	Mar '24	Ja
R	Apr '24	Nee
Z	Jun '24	Ja
G	Jun '24	Ja
A	Aug 24	Ja

Figuur 3 Deelnemers Wijkkenners

'Een jaar geleden kwamen 'de Wijkkenners' voor het eerst samen. We namen een kaart van de buurt en verkenden het samen. Er stapte eens iemand uit het groepje en er kwamen er gelukkig weer een paar bij. Die bleven komen. Elke maand!' (De Buurtverbinder).

6.3 De activiteiten

De maandelijkse wijkkennersbijeenkomst werd voorbereid en vormgegeven door de buurtverbinder en de HAN-onderzoeker, met behulp van de ideeën en wensen die de Wijkkenners zelf aandroegen.

Soms lag de activiteit voor de hand en soms was het even zoeken. Soms was er vooral behoefte aan contact met elkaar en verhalen, plannen of zorgen delen. Er werd gezocht naar een balans tussen bijpraten en uitwisselen aan de ene kant en het ondernemen en de wijk in gaan aan de andere kant. De wijkkenners hebben het afgelopen jaar verschillende activiteiten ondernomen. De belangrijkste activiteiten:

Wijkverkennen door de Wijkkenners onderling:

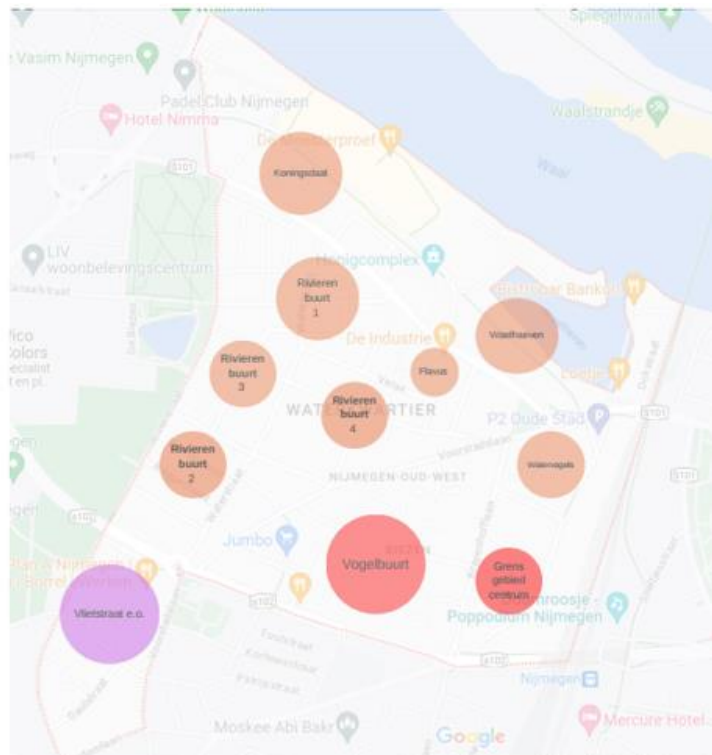
De Wijkkenners hebben samen veel kennis en contacten van en in de wijk. Deze kennis met elkaar delen levert zowel informatie als onderlinge verbinding op. Informatie over verzamelplekken en hotspots, maar ook over minder veilige plekken en plekken waar overlast wordt ervaren. Verbinding, omdat men elkaar herkent in de ervaringen en zorgen die men heeft. We hebben het ook over buurten. Welk stukje wijk vormt een buurtje? En kennen we mensen in elke buurt? Onderstaande kaart is het resultaat van dit wijkverkennen:

Legenda

- **Oranje:** Hier kennen we buurtbewoners
- **Rood:** Hier kennen we nog geen buurtbewoners
- **Paars:** Discussie over of het bij het waterkwartier hoort. Wisselende bronnen.

Buurten in het waterkwartier

- Koningsdaal
- Rivierenbuurt 1
- Rivierenbuurt 2
- Rivierenbuurt 3
- Rivierenbuurt 4
- Waelhaeven
- Watervogels
- Flavus
- Grensgebied centrum
- Vogelbuurt
- Vlietstraat e.o.

Figuur 4: Uitkomsten buurtverkennen binnen de wijk

Wijkverkennen door wijkwandelingen:

We hebben tweemaal een wijkwandeling gemaakt. Het idee van een wijkwandeling ontstond bij een van de inwoners en daar werd enthousiast op gereageerd. Bij de eerste wijkwandeling hebben we mogen kijken waar enkele wijkkenners wonen en hebben we gezien wat op die plek speelt en of de buurt wel of geen fijne contacten heeft. We hebben ook op een plek gestaan waar niemand van de groep iemand kende en die wat stil aanvoelde. De buurtverbinder bracht er dit verslag van uit op LinkedIn:

'Zullen we de volgende keer een wijkwandeling maken?' opperde een van de aanwezige wijkinwoners. Er werd enthousiast ingestemd. Een maand later was het zover. Ik haalde al wandelend een nieuwe deelnemer uit de wijk op en samen liepen we naar de fysio. Bij dat pand hadden we afgesproken en ja hoor, iedereen stond daar elkaar op te wachten. De Wijkkenners.

Het werd een tour langs elkaars tuinen, met vergezichten ('Goh, wat leuk om eens mijn huis van zulke hoogte zien, kijk ik woon daar!', met verwondering over de hoeveelheid gesloten gordijnen voor ramen en

de ontdekking dat er toch behoorlijk wat nieuw groen in de wijk is aangeplant.

We stonden op een punt in de wijk waar geen van allen iemand kent. 'Ik zou hier graag eens koffie willen uitdelen om met mensen in gesprek te gaan'. De Wijkkenners vonden dat een goed idee en komen graag helpen. Eén wijkkenner kon zich niet houden... De meneer met de hond die langsliep sprak ze gauw aan: 'weet u misschien wat de mensen hier in de wijk belangrijk vinden of missen?'.

Dit praatje gaf energie, waardoor de tweede wijkwandeling in het teken stond van praatjes. In drietallen is men in een ander deel van de wijk mensen gaan aanspreken op straat over het wonen in het Waterkwartier, met behulp van enkele vragen vanuit het ABCD-model. Dit leverde mooie inzichten op voor iedereen over wat er leeft in de buurt. Ter afsluiting zijn de verhalen gedeeld met elkaar. De wijkwandelingen waren eyeopeners: hoe gemakkelijk dit gaat, hoe bereid mensen zijn om een praatje te maken en wat mensen ook veel te vertellen hebben. Men vond dit ook erg leuk om te doen en om mensen te spreken. Men was gedreven en nam heel serieus hieraan deel.

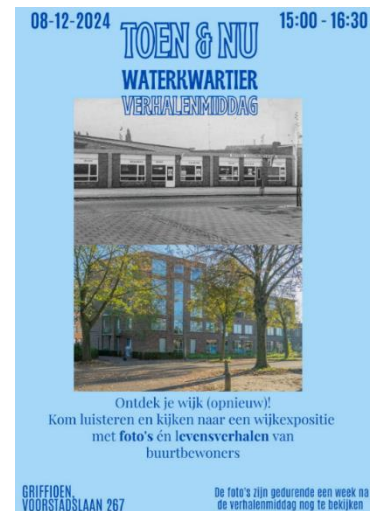
De koffiekar:

Omdat het praatjes maken met inwoners op straat zo veel opleverde, ontstond het idee van de koffiekar: een bakfiets van Griffoen, waarmee op straat koffie en thee uitgedeeld kan worden. Soms deden we dit met z'n allen, en soms vroeg de buurtverbinder wie op een bepaald moment mee wilde koffiedrinken. Er zijn koffiekarmomenten geweest op de Kwikstaarthof, op het Biezenplein, in het Westerpark, op het schoolplein en in Park Fort Krayenhoff.

Naast de uitwisseling met een kop koffie in de Griffioen, zijn enkele expliciete wensen van Wijkkenners mede mogelijk gemaakt en ondersteund, zoals het multicultureel koken in Griffioen. De aanloop en terugkoppeling hiervan worden enthousiast gedeeld met de Wijkkenners en de facilitering door Griffioen wordt gewaardeerd. De betreffende Wijkkenners hebben tweemaal gekookt voor circa acht mensen in de keuken van Griffioen en vinden dit voor herhaling vatbaar. Verder wordt uiteraard aangesloten bij activiteiten die in de wijk worden georganiseerd, zoals het GoShort filmfestival, de Burendag en De Nacht Van De Ommetjes.

'In het begin was het even wat wennen en dacht ik 'wat doe ik hier'. Nu is het contact en het clubje veel steviger geworden. De koffiekar is leuk. Het aantal activiteiten moet nog groeien, maar het aanmodderen is voorbij.' (Wijkkenner 'T')

6.4 Resultaten van het wijkverkennen in het ABCD-model

Door het wijkverkennen onderling, de wijkwandelingen en de koffiekarmomenten is er een beeld ontstaan van de wijk Waterkwartier en wat daar leeft en speelt. Voor Griffioen is dit waardevolle informatie en geeft het handvatten voor hoe in te zetten op verbinding met de buurt. Enkele bevindingen van het wijkverkennen per bouwsteen van het ABCD-model:

Gele cirkel (1 en 2): Over het algemeen is men blij en tevreden met het wonen in het Waterkwartier. De verschillen tussen straten en buurten maakt dat mensen van verschillende achtergronden een voor hen passende woonplek hebben gevonden en dat zij veelal in de straat waar ze woonachtig zijn contacten hebben. Deze contacten reiken niet altijd tot om de hoek. Men vindt ook passende activiteiten, soms in de wijk en vaak ook daarbuiten.

De wijk is divers en bestaat uit verschillende gemeenschappen die niet altijd stevig met elkaar verbonden lijken. Zo ervaart men een scheiding tussen het oudere gedeelte van de wijk en de nieuwbouw, wat niet alleen te maken heeft met de Weurtseweg die beiden delen van elkaar scheidt, maar ook met de verschillen in samenstelling van de bevolking aan weerszijden daarvan. Daarnaast wonen er veel inwoners in de wijk met een niet-westerse culturele achtergrond, waar men soms moeilijker en niet vanzelfsprekend contact mee krijgt.

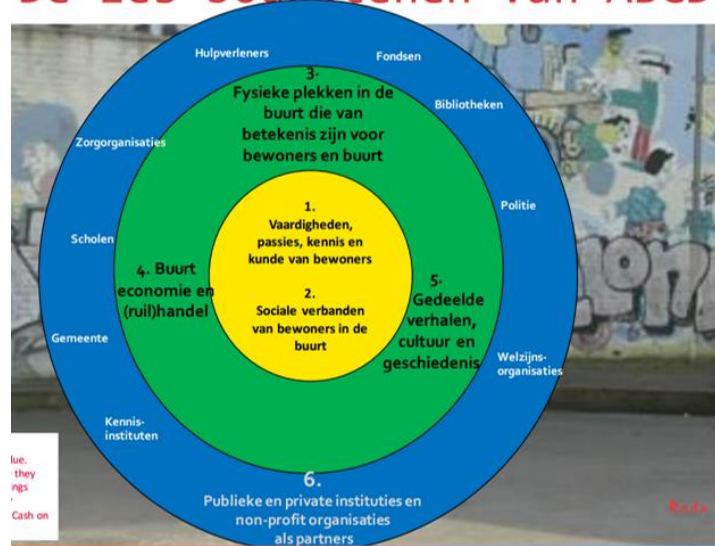
Groene cirkel (3, 4, 5) Voor de mensen die al langere tijd wonen in de wijk zijn maatschappelijke ontwikkelingen als marktwerking in de zorg en individualisering zichtbaar en voelbaar tot op het niveau van hun straat en buurt. Men is bezorgd over veiligheid, mist de sociale verbindingen van 'vroeger' en de praatjes in de buurtwinkels die verdwenen zijn. Men ziet de achteruitgang van de leefbaarheid in sommige buurten en de gesprekjes tijdens het wijkverkennen gaan meer dan eens over dit thema. Plekken zijn belangrijk voor mensen. Parkjes, de supermarkt, bankjes, pleinen en andere plekken van ontmoeting.

Griffioen hoort daar voor de Wijkkenners zeker bij. Inwoners die zijn gesproken op straat zien Griffioen als plek voor ouderen en voelen daardoor een drempel om naar binnen te gaan (ook al behoren ze in sommige gevallen tot deze doelgroep).

Blauwe cirkel (6) Inwoners geven aan niet altijd voldoende steun te ervaren van professionals, bijvoorbeeld als het gaat om problemen in hun buurt of flat. Men ervaart ook op dit vlak achteruitgang en weet soms niet goed waar men aan moet kloppen of krijgt geen gehoor. Men ervaart moeizaam steun vanuit de gemeente en soms ook vanuit de woningbouwvereniging.

'Deze wijkwandeling sloot ik alle Wijkkenners een weer beetje meer in mijn hart. Het enthousiasme, hun begaandheid met de wijk, hun twijfels en terughoudendheid, hun vrolijkheid. Achteraf kreeg ik appjes: 'wat een leuke groep mensen', 'Wat fijn dat ik je gevonden heb'.'

De zes bouwstenen van ABCD

Figuur 5: Het ABCD model

6.5 Resultaten voor het wijkverbinden middels de Wijkkenners

In een tussenevaluatiegesprek, waarin is uitgevraagd wat maakt dan men graag deelneemt aan de Wijkkenners en **waarom men blijft komen**, levert een belangrijk inzicht. Men geeft aan de verbinding in deze groep waardevol te vinden: 'het is een leuke groep mensen' en het vervult een behoefte aan contact en verbinding. De Wijkkenners leren nieuwe mensen kennen en ervaren ook de verbinding met leeftijdsgenoten. Meer collectieve waarden komen ook naar boven: men vindt toegankelijkheid en veiligheid van de wijk belangrijk en wil bijdragen aan deze verbinding. Men vindt het leuk om te leren hoe verbindende activiteiten kunnen worden toegepast.

'Na de zomer was het geluid: ja, we gaan graag door met de Wijkkenners. En wat zou het leuk zijn als deze mini-gemeenschap opbloeit tot iets permanents in het Waterkwartier. De komende tijd komt er weer een nieuw avondje cultureel koken en gaat de koffiekar ook mee naar het schoolplein van de basisschool. En verder? Dat is aan de Wijkkenners om elke maand weer samen te besluiten.' (De Buurtverbinder).

Over de bijeenkomsten heen zijn een aantal aspecten belangrijk gebleken voor deze groep om de **verbinding in een groep wijkinwoners te maken en te versterken**. Deze inzichten zijn te plaatsen in de kernprincipes van het ABCD-model.

Inwoners zijn leidend qua inhoud. Ook bij de Wijkkenners is dit een essentieel uitgangspunt. De buurtverbinder drijft op ideeën van de Wijkkenners en op hun talenten en interesses voor activiteiten. Leidende competenties zijn nodig in de groep voor de voortgang en het komen tot acties

en activiteiten. Tot nu toe vraagt de groep Wijkkenners deze competenties van de buurtverbinder: nieuwe mensen vinden, mensen aanhaken en motiveren en het blijven bouwen aan het netwerk is nodig. De Wijkkenners dragen wel ideeën aan, maar voor het daadwerkelijk komen tot actie speelt tot nu toe de buurtverbinder een essentiële rol. Het is interessant om te bekijken in hoeverre de Wijkkenners dit overnemen op het moment dat de buurtverbinder een stap terugzet.

De talentbenadering is ook bij de Wijkkenners het uitgangspunt. Wijkkenners worden aangemoedigd om hun vaardigheden en kennis in te zetten, bijvoorbeeld bij het maken van praatjes en het leggen van contacten in de wijk.

De ‘plek’ is belangrijk. Niet alleen in de zin van een aanpak die is afgestemd op lokale omgeving, maar ook in de zin van de fysieke plek: Griffioen en het Waterkwartier. Griffioen is telkens de plek waar men zich verzamelt en vanwaar activiteiten plaatsvinden. Dit geeft structuur en creëert een soort van thuisbasis. Facilitering door Griffioen is belangrijk en wordt gewaardeerd.

De Wijkkenners nemen deel vanuit duidelijke motieven en hierop blijven aansluiten is belangrijk. Op evaluatieve momenten wordt gevraagd naar deze motieven en waarden, bijvoorbeeld met het spel Waarden van Welzijn (Brummel et al., 2023). Ontmoeten, een fijne leefbare verbonden wijk en veiligheid blijven hierdoor hoog op de agenda staan. De netwerkbijeenkomsten

Gedurende het project zijn twee grotere bijeenkomsten georganiseerd, in eerste instantie voor professionals maar later ook voor de inwoners, met als doel het versterken van de ‘blauwe schil’ van het ABCD-model: de professionele ondersteuning.

7.1 De eerste netwerkbijeenkomst

De eerste netwerkbijeenkomst vond plaats in juni 2024 en hierop kwamen circa twintig professionals af van onder andere Gemeente Nijmegen, Griffioen, sociaal werk, woningbouwverenigingen, sociale ondernemingen en de wijkagent. De Wijkkenners waren vertegenwoordigd door één van hun leden.

Opbrengsten

De bijeenkomst leidde tot versterkte onderlinge relaties tussen professionals. Ter plekke leerde men elkaar kennen. De deelnemers kregen inzicht in elkaars organisaties, dienstverlening en potentiële samenwerkingen. Ook werd er meer kennis opgedaan over de wijk, inclusief sociale dynamiek, plekken en doelgroepen. Daarnaast ontstond bewustzijn over het belang van gezamenlijke acties en betere onderlinge relaties. De aanwezige Wijkkenner stond centraal en zij vertelde vanuit haar perspectief over de leefbaarheid in de wijk.

Uitgangspunten

Met elkaar werd geconstateerd dat we een netwerk vormen dat zich richt op eigenaarschap van inwoners, met professionals als ondersteunende ambassadeurs. De werkwijze benadrukt kleinschalige acties, verbinding op buurniveau, en werken vanuit de energie en wensen van inwoners. Faciliterende ondersteuning door organisaties wordt afgestemd op inwonersvragen.

Concrete acties

Praktische activiteiten werden vastgesteld, zoals gebruikmaken van inwonerscommissies, het verzamelen van renovatie-informatie om inwoners te bereiken, en het benaderen van sleutelfiguren via gesprekken in de buurt.

Wensen voor het netwerk

Voor toekomstige bijeenkomsten wordt meer participatie van wijkinwoners verwacht, met een nadruk op praktische uitwisseling en concrete acties. Het netwerk moet blijven focussen op het versterken van leefbaarheid en het vergroten van verbindingen in de wijk. Het idee ontstond om de volgende bijeenkomst allemaal een inwoner mee te nemen.

7.2 De tweede netwerkbijeenkomst

De tweede netwerkbijeenkomst had een heel ander karakter. Er waren ruim 35 aanwezigen, waarvan ongeveer de helft inwoner van de wijk en de helft professional voor de wijk. Voor de wijkkrant is hiervoor onderstaand artikel geschreven:

31 oktober liep de Thijs Aalderszaal in de Biezzantijn vol met ruim 35 buurtinwoners en professionals die samen wonen en/of werken in het Waterkwartier. Het was een avond voor bekende en onbekende burens die elkaar leerden kennen. Marlies, buurtverbinder vanuit Griffioen, leidde de bijeenkomst samen met Ellen van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De avond was een mooi succes en een nieuwe buurtavond staat gepland op 15 januari 2025!

Het werd een avond samen met bekende en onbekende burens waar werd bedacht hoe we onze buurt fijner kunnen maken. Er is al veel in de wijk, waar lang niet iedereen weet van heeft. Deze avond was een moment om samen bestaande initiatieven bekend te maken maar ook om nieuwe plannen te bedenken. Ook waren er professionals uit het welzijnsdomein aanwezig om samen met ons te kijken hoe ze hierbij kunnen helpen.

Een diverse groep inwoners en verhalen

Sommige inwoners wonen al meer dan zeventig jaar in het Waterkwartier, terwijl anderen er net zijn komen wonen. Daarnaast waren er professionals aanwezig van onder andere Bindkracht10, Buur, ZZG, Riverland, Sterker, de woningbouwcoöperaties, gemeente Nijmegen en de wijkagent. Met stickers op een grote kaart markeerden we ieders woon- en werkplek. Dit liet zien dat alle delen van de wijk vertegenwoordigd waren op deze avond. Al snel werd duidelijk dat velen het sociale contact in de buurt missen en zich gehoord willen voelen door professionals die voor de wijk werken.

Wensen en ideeën voor de buurt

Waar mensen samen wonen en werken zijn ook wensen, talenten en goede ideeën te vinden. Mooie initiatieven werden gedeeld zoals de Verhalenmiddag met foto's én verhalen van buurtinwoners op 8 december (in Griffioen), de opstart van 'oma's naaiatelier' en een leuke filmcursus in 2025. De aanwezigen wisten elkaar snel te vinden met vragen of om zich aan te melden voor een leuk initiatief. Ook werden de professionals makkelijk aangesproken met vragen. Zo ontstond een inspirerend overzicht van wat we samen kunnen doen voor een warmer en hechter Waterkwartier.

We gaan verder met een buurtavond én de Wijkkenners!

Deze bijeenkomst heeft veel energie en ideeën opgeleverd. We willen hier graag op voortbouwen! Wil jij ook bijdragen aan een hechter Waterkwartier? Kom dan naar de volgende buurtavond op 15 januari in het restaurant van Griffioen/BUUR West. Óf maak eens kennis met de Wijkkenners. De wijkkenners zijn een groep buurtinwoners die het belangrijk vinden dat mensen in de wijk elkaar leren kennen en omkijken naar elkaar. Ze delen daar hun ideeën, zorgen en wensen en bieden elkaar een luisterend oor. Maar ze komen ook in actie, bijvoorbeeld met de koffiekar op het schoolplein, samen kokend in de keuken van BUUR West of met een kinderactiviteit in het voorjaar.

7.3 Resultaten van de netwerken in het ABCD-model

Ook tijdens deze netwerkbijeenkomsten zijn ontwikkelingen, bevindingen en acties te plaatsen in het ABCD-model. Enkele bevindingen van het netwerk per bouwsteen van het ABCD-model (zie afbeelding in de vorige paragraaf):

Gele cirkel (1 en 2): met name tijdens de tweede netwerkbijeenkomst is het beeld verfijnd van de verschillende gemeenschappen die niet altijd met elkaar verbonden lijken te zijn. Uit alle buurten van de wijk was vertegenwoordiging, waarbij het opvallend was dat diversiteit in culturele achtergrond geheel ontbrak. Eén inwoner constateerde dit en toen ontstond het idee om de volgende keer allemaal iemand mee te nemen, waar mogelijk iemand die men doorgaans niet spreekt. Hiermee hopen we de diversiteit langs verschillende vlakken (leeftijd, culturele achtergrond, sociaaleconomisch) te vergroten.

Groene cirkel (3, 4, 5)

Uit de gesprekken die ontstonden tijdens de netwerkbijeenkomsten blijkt dat veel mensen zich zorgen maken over fysieke plekken in de buurt en over veiligheid op straat. De verhalen over met name de geschiedenis van de wijk en de vroegere cultuur van 'ons-kent-ons' zijn gedeeld en herkenbaar voor inwoners. Ook hier wordt het belang van fysieke plekken voor mensen duidelijk in de vorm van ontmoetingsplekken en plekken die er vroeger waren en nu niet meer.

Blauwe cirkel (6) Tijdens de eerste netwerkbijeenkomst is verbinding gemaakt tussen alle professionals van de blauwe cirkel. Met elkaar laten zij inwoners zien dat zij samenwerken en gezamenlijk een hulpbron zijn voor inwoners. Inwoners geven aan niet altijd voldoende steun te ervaren van professionals, bijvoorbeeld als het gaat om problemen in hun buurt of flat. Men ervaart ook op dit vlak achteruitgang en weet soms niet goed waar men aan moet kloppen of krijgt geen gehoor. Door deze contacten te verstevigen en door gesprekken tussen inwoners en professionals die ter plekke ontstaan de ruimte te geven, wordt de faciliterende kracht van de blauwe cirkel versterkt.

8. Geleerde lessen

De geleerde lessen die voortkomen uit dit actieonderzoek en de ervaringen die zijn opgedaan in een jaar lang werken aan meer verbindingen in de wijk, worden hieronder in verschillende categorieën gepresenteerd:

1. Sociale bindingen en betrokkenheid in de groep

Het aanspreken van persoonlijke netwerken van deelnemers blijkt een effectieve strategie te zijn voor community building. Het principe van 'neem je buurvrouw of -man mee' heeft niet alleen nieuwe leden opgeleverd voor de groep Wijkkenners, maar ook voor de grotere netwerkbijeenkomsten. Dergelijke praktische en interactieve activiteiten, zoals ook het inzetten van een koffiekar of het organiseren van wijkwandelingen, vergroten de betrokkenheid van inwoners aanzienlijk.

De Wijkkenners vormen een groep inwoners die elkaar hebben gevonden op basis van gedeelde eigenschappen en interesses. Het vergroten van deze groep betekent echter dat er vaak meer van dezelfde doelgroepen worden bereikt. Het realiseren van diversiteit binnen de groep vraagt om een andere aanpak, zoals het introduceren van specifieke thema's en het aanpassen van tijdstippen om een breder publiek aan te spreken. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan om kwetsbare of minder zichtbare groepen in de wijk te activeren en betrekken.

De betrokkenheid van inwoners bij de Wijkkenners is vaak ontstaan vanuit persoonlijke waarden, zoals de wens om prettig te wonen en te leven. Naarmate de Wijkkenners meer inzicht kregen in de uitdagingen en kansen rondom de leefbaarheid in de wijk, ontwikkelde zich een bewustzijn van en nadruk op collectieve waarden. Deze waarden, zoals veiligheid en zorg voor elkaar, werden als belangrijk ervaren. Collectieve waarden zijn belangrijk voor community building omdat ze een gemeenschappelijke basis bieden voor samenwerking, vertrouwen en solidariteit. Ze helpen individuen zich verbonden te voelen met een groep en bieden richting bij het nemen van beslissingen en oplossen van conflicten. Met deze gedeelde waarden is er een ingang om duurzame relaties en gedeelde doelen te ontwikkelen, wat essentieel is voor de vorming van een hechte gemeenschap (Putnam, 1995).

Het opbouwen en verstevigen van onderlinge verbindingen en acceptatie in een groep zoals de Wijkkenners heeft zichtbaar tijd en aandacht nodig. Door de groei en versterking van deze verbindingen niet te forceren maar geleidelijk te laten plaatsvinden, wordt de basis voor gezamenlijke activiteiten sterker.

2. Eigenaarschap

Inwoners zijn de leidende kracht. Het versterken van eigenaarschap en empowerment wordt bereikt door de focus te leggen op de ideeën en talenten van wijkinwoners. In deze aanpak spelen professionals een ondersteunende rol en bieden zij facilitering waar nodig. Hierdoor voelen inwoners zich verantwoordelijk en gemotiveerd om actief bij te dragen aan hun leefomgeving.

De buurtverbinder heeft een centrale rol gespeeld in het initiëren van activiteiten en het verbinden van mensen binnen de wijk. Deze rol is belangrijk in de beginfase van community building, maar het blijft een uitdaging om deze taken geleidelijk over te dragen aan de wijkkenners zelf. Wanneer het echter gaat om specifieke activiteiten, nemen de wijkkenners vaak goed de regie. Het proces van eigenaarschap vraagt tijd en begeleiding om het vertrouwen en de competenties van inwoners te vergroten.

Het aanhaken op collectieve waarden, zoals veiligheid en verbondenheid, motiveert inwoners om betrokken te blijven. Deze gedeelde waarden bieden een fundament voor samenwerking en vertrouwen binnen de groep en stimuleren betrokkenheid. Ze zorgen ervoor dat individuele doelen worden verbonden aan bredere gemeenschappelijke belangen, wat bijdraagt aan een sterkere gemeenschap.

Professionals spelen een faciliterende en ondersteunende rol, vooral in de beginfase van projecten. Het is echter belangrijk dat zij geleidelijk een stap terug doen, zodat inwoners meer verantwoordelijkheid kunnen nemen. Dit proces van overdracht vereist een balans tussen begeleiding en loslaten. Zoals blijkt uit de ervaringen met de Wijkkenners, is eigenaarschap meer zichtbaar wanneer inwoners zich gesteund voelen maar tegelijkertijd ruimte krijgen om hun eigen keuzes te maken.

Eigenaarschap zou mogelijk verder toenemen onder inwoners als op buurt- of straatniveau verbindingen ontstaan. Het project Voorzorgcirkels, dat door Sterker ook uitgerold wordt in Waterkwartier, kan hier inzichten voor opleveren.

3. Activiteiten en inspanning

Een balans vinden tussen het uitwisselen van ervaringen en het ondernemen van activiteiten blijkt belangrijk te zijn voor het behouden van betrokkenheid en energie binnen de groep. Soms is er behoefte aan ruimte voor informele gesprekken en het versterken van sociale banden (“kletsen”), terwijl op andere momenten gezamenlijke activiteiten (“eropuit”) de voorkeur hebben. Deze afwisseling zorgt ervoor dat deelnemers zich gehoord voelen en betrokken blijven.

De eerste reactie van Wijkkenners op een verzoek om inspanning is vaak “nee, tenzij...”, wat uiteindelijk vaak verandert in een “ja”. Dit gedrag benadrukt hun behoefte aan autonomie en controle over hun eigen dagindeling. Het zelf bepalen van de mate van inspanning geeft hen het gevoel van regie en eigenaarschap. Door geen druk uit te oefenen maar vertrouwen te hebben in hun bereidheid om bij te dragen, blijkt dat deze aanpak vrijwel altijd positieve resultaten oplevert. Deze aanpak weerspiegelt de waarde van keuzeruimte: inwoners behouden graag regie over hun dagindeling en de hoeveelheid inspanning die zij willen leveren (Robeyns, 2017).

4. Plaats, tijd en facilitering

Griffioen fungeert als een thuisbasis die structuur en stabiliteit biedt aan de Wijkkenners. Dit is belangrijk voor het opbouwen van vertrouwen en het versterken van de sociale cohesie binnen de groep. Het verkennen van verschillende plekken in de wijk, bijvoorbeeld via wandelingen en het gebruik van de koffiekar, creëert kansen om verbinding te maken met inwoners en waardevolle hotspots in de wijk te identificeren.

De appgroep speelt een belangrijke rol in het versterken van de verbinding tussen fysieke bijeenkomsten. Het faciliteert laagdrempelig contact en helpt bij het maken van praktische afspraken. Daarnaast wordt het platform incidenteel gebruikt om activiteiten en ervaringen te delen, wat bijdraagt aan een gevoel van continuïteit en betrokkenheid.

De groep Wijkkenners heeft een voorkeur voor bijeenkomsten die in de middag plaatsvinden, omdat dit aansluit bij hun dagelijkse routines. Het starten van een nieuwe groep in de avond zou waarschijnlijk een heel andere doelgroep aantrekken, wat mogelijkheden biedt om de diversiteit binnen het wijknetwerk te vergroten.

5. Resultaten van het wijkverkennen

Het verkennen van de wijk via wandelingen, gesprekken op straat en het delen van observaties heeft geleid tot inzichten in de behoeften, zorgen en dynamiek binnen de wijk. Tegelijkertijd ontstaat door het aangaan van deze gesprekken bij de Wijkkenners een nog sterker gevoel van urgentie om dit aan

te pakken. De gevoerde gesprekken benadrukken bijvoorbeeld een basale behoefte aan sociaal contact. Men mist sociale bindingen en men mist de winkeltjes van vroeger, die fungeerde als toevallige ontmoetingsplek voor een dagelijks praatje en als plek waar de sociale controle plaatsvond. Het gemeenschapshuis De Biezantijn was voorheen een plek gerund door de wijk, wat diende als café en ontmoetingsplek en waar veel vrijwilligers activiteiten uitvoerden. Sinds het wordt gerund door de gemeente, ervaart men minder eigenaarschap en binding met deze plek. Door het gezamenlijk identificeren van huidige hotspots en ontmoetingsplekken en door het nadrukkelijk bieden van een fysieke plek in het restaurant en het atelier van Buur/Griffioen, wordt getracht inwoners een nieuwe ontmoetingsplek te bieden en hiermee in een behoefte te voorzien (Brörmann, 2010).

Een ander resultaat is het zicht krijgen op de kloof tussen oude en nieuwe inwoners. Deze groepen ervaren vaak wederzijdse afstand; nieuwe inwoners zoeken weinig contact, terwijl inwoners die al langer in de wijk wonen de nieuwe inwoners soms met enige achterdocht benaderen. Het bespreken en herkennen van deze dynamiek, zoals opgemerkt door Wijkkenners, heeft geleid tot meer bewustzijn en de behoefte bij de Wijkkenners om meer inzicht te krijgen in hoe deze kloof kan worden overbrugd.

Tot slot werd duidelijk dat een gebrek aan overzicht in bestaande activiteiten in de wijk een knelpunt is. Hoewel er veel georganiseerd wordt, ontbreekt het aan een duidelijke jaarkalender, wat inwoners ontmoedigt om deel te nemen aan activiteiten. Het verbeteren van communicatie hierover is een kans om meer inwoners te betrekken en het netwerk te versterken.

6. De ontwikkelingen van het duurzame wijknetwerk

Binnen het duurzame wijknetwerk blijkt de kracht van persoonlijke netwerken. Het idee “iedere professional neemt de volgende keer een buurtinwoner mee” heeft nieuwe, betrokken inwoners aangetrokken, met een brede spreiding over de wijk.

De diversiteit in de wijk vraagt om gerichte inspanningen om verbindingen te maken tussen de verschillende bevolkingsgroepen en delen van de wijk. Dit helpt om gemeenschappen beter met elkaar te verbinden.

Door gesprekken op straat, wandelingen en het delen van observaties is er meer inzicht gekomen in de behoeften, zorgen en dynamiek binnen de wijk. Dit helpt om beter in te spelen op wat er speelt bij de inwoners.

Stabiliteit onder de professionals en vertrouwen in hen is belangrijk. Als er geen actie komt vanuit de gemeente of als er vaak van wijkbeheerder wordt gewisseld, kan dit de voortgang vertragen. Positieve voorbeelden, zoals de wijkbeheerders van Talis, laten zien hoe belangrijk continuïteit is. Ze weten goed te communiceren met inwoners, nemen soms het voortouw en hebben kennis van de lokale situatie, waardoor ze helpen de juiste richting te vinden.

9. Conclusies

In dit actieonderzoek stond de volgende vraagstelling centraal:

Hoe kan een duurzaam wijknetwerk worden vormgegeven dat gebruik maakt van talenten in de wijk waarmee bijgedragen wordt aan de leefbaarheid in het Waterkwartier?

Uit de acties en geleerde lessen van het afgelopen jaar, komen we tot de volgende conclusies:

- Het vormgeven van een duurzaam wijknetwerk in het Waterkwartier, waarbij gebruik wordt gemaakt van de talenten in de wijk, vereist een **strategische aanpak** die zowel de inwoners als de professionals effectief betreft. Een belangrijk uitgangspunt is het benutten van **persoonlijke netwerken**, waarbij het gebruik maken hiervan heeft geleid tot de betrokkenheid van nieuwe inwoners. Dit heeft het netwerk versterkt, met een bredere spreiding over diverse groepen binnen de wijk.
- Om het netwerk van inwoners verder te ontwikkelen, is het belangrijk om verbindingen te leggen tussen **de verschillende gemeenschappen** in de wijk. De diversiteit vraagt om gerichte inspanningen en het actief betrekken van verschillende bevolkingsgroepen. In dit proces is het belangrijk dat de Wijkkenners, die de lokale situatie goed kennen, worden ingezet om de juiste mensen te verbinden en samenwerkingsverbanden op te bouwen.
- Wat betreft het betrekken van de juiste mensen, blijkt uit de praktijk dat **stabiliteit in de betrokken professionals** van groot belang is. De continuïteit van contactpersonen, zoals positieve voorbeelden van professionals, zorgt ervoor dat inwoners vertrouwen krijgen in het proces. Professionals die goed weten te communiceren met de inwoners en die vertrouwd zijn met de regels en dynamiek in de wijk, kunnen de juiste rol vervullen in het proces van sociale cohesie en netwerkopbouw.
- Wat werkt in dit proces is het **benutten van bestaande netwerken en het versterken van ontmoetingsplekken in de wijk**, zoals buurtcentra of openbare ruimten, die inwoners samenbrengen. Initiatieven die lokaal geworteld zijn en die vanuit de kracht van de gemeenschap worden gedragen, blijken effectiever dan top-down benaderingen.
- Om ervoor te zorgen dat ieder netwerklid uiteindelijk een passende positie en rol krijgt, is het belangrijk dat er ruimte is voor de **talenten en bekwaamheden van zowel inwoners als professionals**. Het netwerk moet flexibel zijn, zodat mensen in verschillende rollen kunnen bijdragen, afhankelijk van hun sterke punten. Dit vraagt om duidelijke communicatie, vertrouwen en de mogelijkheid voor overdracht van taken tussen inwoners en professionals. Dit kan worden bereikt door te focussen op **wederzijds respect, het herkennen van talenten en het stimuleren van een cultuur van samenwerking en leren**.

Samengevat hangt het succes van het duurzame wijknetwerk in het Waterkwartier af van het gebruik van bestaande netwerken, het actief betrekken van diverse groepen in de wijk, en de stabiliteit van de betrokken professionals. Wanneer inwoners en professionals elkaar ondersteunen en gezamenlijk werken aan een gemeenschappelijk doel, kan het netwerk zich verder ontwikkelen en bijdragen aan de leefbaarheid in de wijk.

Referenties

- Alle Cijfers (2023). Alle cijfers buurt Biezen Nijmegen. Opgehaald op 20-10-2023 van <https://allecijfers.nl/buurt/biezen-nijmegen/>.
- Brörmann, N. (2010). Methodebeschrijving ABCD.
- Brummel, A., Hendriks, F., Joosten, H., & Jansen, E. (2023). *Waarde van welzijn: Gesprekskaarten*. HAN University of Applied Sciences.
- Gemeente Nijmegen (2023). *Stads- en wijkmonitor gemeente Nijmegen*. Geraadpleegd op 20-10-2023 van <https://lias-webpub-nijmegen-swm-2023.azurewebsites.net/p55800/wijkanalyse>
- Huygen, A., & Fortuin, K. (2021). ABCD: Naar veerkrachtige gemeenschappen. *LSA inwoners*. Verkregen via <https://www.lsa-inwoners.nl/wp-content/uploads/2022/10/ABCD-naar-veerkrachtige-gemeenschappen-Wijkwijzer.pdf>.
- Indebuurt (2023). *Mysterie opgelost: hier komt de naam Waterkwartier vandaan*. Opgehaald op 19-01-2024 van <https://indebuurt.nl/nijmegen/genieten-van/mysteries/mysterie-opgelost-hier-komt-de-naam-waterkwartier-vandaan~204832/>
- Klomp, S., Lange, A. & Vermeulen, L. (2024). *Een kwalitatief onderzoek naar het versterken van de sociale netwerken binnen de wijk 'Het Waterkwartier'*. HAN University of Applied Sciences.
- Munten, G., Legius, M., Niessen, T., & Snoeren, M. (2012). *Practice development: naar duurzame verandering van zorg- en onderwijspraktijken*. Boom uitgevers Amsterdam.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating capabilities. The human development approach*. Harvard University Press.
- Putnam, R. D. (2015). Bowling alone: America's declining social capital. In *The city reader* (pp. 188-196). Routledge.
- Robeyns, I. (2017). *Wellbeing, freedom and social justice*. Open Book Publishers.
- Rutten, G., Wijk, E. van, Sleijster, S., Oostra, D., Roenhorst, J., Laurant, M. (2023). *Samen op weg naar een nieuw gezondheidssysteem*. HAN University of Applied Sciences & Kwaliteit Ondersteuning Huisartsenzorg.
- Van Duijnhoven N, Koopsen C, Van Wijk E, Verbeek F, Laurant M (2023). *Betekenisvol oud worden in de regio*. Nijmegen: HAN University of Applied Sciences.
- Van Wijk E, Rutten G, Sleijster S, Oostra D, Roenhorst J, Laurant M. (2023). *Samenredzaamheid; Samen bouwen aan een nieuw gezondheidssysteem*. Nijmegen: HAN University of Applied Sciences.